

Sic transit gloria mundi" ⁵⁾. Van de Duitsche historische school heet 't: „Overal, in Amerika, Engeland, Frankrijk, Italië telt zij thans aanhangers, en hare volgelingen nemen toe in gelijke verhouding waarin die der orthodox-liberale school afnemen" ⁶⁾, en dan wordt nogmaals geconstateerd: „De orthodox-liberale staathuishoudkunde heeft als wetenschappelijke theorie aan de stormen, welke zij heeft moeten verduren, geen weerstand kunnen bieden. Hare bouwvallen mogen bruikbaar materiaal leveren voor een op nieuwe grondslagen op te bouwen wetenschap; als geheel staat zij opgenomen te worden in de rij der verlaten theoriën" ⁷⁾.

Deze uitspraak laat zeker aan beslistheid niets te wenschen over, en wint nog in beteekenis, wanneer blijkt, dat in onderscheidene gezaghebbende kringen Mr. Treub's oordeel over den desolaten toestand der oude economie gedeeld wordt. Niemand minder dan Gustav Schmoller kwam in zijne bekende rectorale oratie ⁸⁾, op 15 October 1897 in de aula der „Friedrich Wilhelms-Universität" te Berlijn gehouden, tot deze conclusie: „Es hiesze sich dem Fortschritt und der Entwicklung entgegenstemmen, wenn man absterbende, überlebte Richtungen und Methoden den höherstehenden und ausgebildeteren gleichstellte: weder strikte Smithianer noch strikte Marxianer können heute Anspruch darauf machen, für vollwertig gehalten zu werden. Wer nicht auf dem Boden der heutigen Forschung, der heutigen gelehrten Bildung und Methode steht, ist kein brauchbarer Lehrer".

Bestudeering van de geschriftenreeks uit den kring van de aanhangers der jongere historische school doet zien, dat Schmoller's uitspraak hier vrijwel als communis opinio geldt. En niet slechts binnen den kring van de zoogenaamde kathedersocialisten heeft deze meening post